

90 anys després de la seva mort, Kavafis es fa viral als *social media*

Íonas Kal·limanis
Traducció: Jaume Almirall

L'article, que va ser publicat el 15 de juliol de 2023 a [lifo.gr](https://www.lifo.gr/culture/vivlio/90-hronia-meta-ton-thanato-toy-o-kabafis-ginetai-viral-sta-social-media), es troba a l'enllaç següent:
<https://www.lifo.gr/culture/vivlio/90-hronia-meta-ton-thanato-toy-o-kabafis-ginetai-viral-sta-social-media>

Íonas Kal·limanis va néixer a Velo l'any 2000; actualment viu i estudia a Atenes.

L'*afterlife* digital de Kavafis a les xarxes socials, amb motiu d'un seminari de l'Escola Internacional d'Estiu 2023, que organitza l'Arxiu Kavafis a la Seu de la Fundació Onassis.

El que confirma la presència del poeta a Instagram i a Twitter és que, si més no en l'imaginari grec, Kavafis ha quedat gravat en la consciència de l'home contemporani com la imatge «absoluta» de poeta.

160 anys després del seu naixement i 90 anys després de la seva mort, Kavafis cobra nova vida dins els *social media*. A Twitter, un compte a nom seu ha aplegat més de 13.000 seguidors, pujant a diari contingut anglòfon i inaugurant noves formes d'aproximació a la seva obra però també a la imatge més exportable del poeta grec.

A la part posterior de l'edifici de la Seu de la Fundació Onassis, trobo reunits al voltant d'una taula dotze joves i entusiastes científics i acadèmics. Arran d'una *open call* de la Fundació, van ser escollits dotze estudiants de postgrau i de doctorat així com investigadors en els primers estadis de la seva carrera, amb un eix comú: la seva immersió total en l'obra del poeta alexandrí.

L'objectiu de l'Escola Internacional d'Estiu Kavafis, que ha estat portada a terme sota la direcció de Peter Jeffreys, professor adjunt de Literatura Anglesa a la Suffolk University de Boston, i de Takis Kagialis, professor de Filologia Neogrega a la Universitat Oberta Grega, és investigar, entre altres aspectes, com es llegeix avui Kavafis i examinar l'obra del poeta dins les aproximacions metodològiques i teòriques de diferents branques de la ciència i l'art.

Clarament, el pas del poeta per les xarxes socials moltes vegades és senzillament una fatxenderia superficial, i la relació de molts lectors amb Kavafis és més aviat de naturalesa borsària, l'aproximació al poeta que molts fan a través de les xarxes és una mostra de capital cultural simbòlic i d'estatus. Un estufament sense particular substància. Dos llibres de poesia apilats damunt la taula, una tassa de te, ulleres de sol, tovallola de platja, i ja tenim a punt per a les vacances l'intel·lectual grec contemporani.

En el seu segon seminari, que segueixo, s'hi troba per parlar-los i per presentar la seva investigació sobre la presència de Kavafis als *social media* el professor del departament de Comunicació i Mitjans de Cultura de la Universitat Pàndion Iannis Skarpelos. La seva investigació centra el meu interès, ja que de fa temps segueixo a Twitter comptes *bot* de diferents poetes o escriptors, i, entre Virginia Woolf *Bot*, Anne Carson *Bot*, Ursula K. Le Guin *Bot*, descobreixo també el Cavafy *Bot*, que gairebé cada dia puja com a *tweet* algun passatge d'un poema de Kavafis en anglès.

La paraula *bot* suggereix un procés automatitzat que si bé oculta una persona, és nebulós en quina mesura la tria d'aquests passatges és producte del pensament humà o be l'embolic casual d'un algoritme.

Ara bé, tot i que la seva popularitat no s'acosta a la dels poetes anglòfons com Sylvia Plath, de la qual hi ha a Twitter el compte @SylviaPlathbot amb cinquanta mil seguidors, m'intriga saber qui segueix aquesta mena de comptes, però també quina és la nostra nova relació amb el poeta per mediació dels *social media*, així com per què tants anys després del seu naixement i de la seva mort Kavafis viu aquest renaixement digital.

La segona vida de Kavafis en els *social media*

Tot just fa dotze minuts, el compte ha tornat a pujar un passatge d'un poema seu, 226 persones ja l'han vist. Una mica més avall, unes quantes fotografies de la sèrie televisiva *Reconciliació* amb una instantània del poema de Kavafis «Tornar». Encara més avall, amb el *hashtag* #Cavafy, una fotografia de la bandera grega i pintures de Tsarukhis. Una fotografia de vacances en la qual una dona amb un descomunal barret blanc està dreta a la barana d'un vaixell, i amb un peu de foto que diu: «*I he sortit al balcó melancòlicament — he sortit a esbargir-me dels pensaments*». K. P. Kavafis.

Segons els senyor Skarpelos, a Twitter, «Kavafis es presenta principalment com el poeta de poemes com «Ítaca» o «Esperant els bàrbars» i, en conseqüència, com el poeta que sintetitza situacions psicològiques i col·lectives. No cal dir que això és correcte, però d'altra banda és com una mena de “desposseïment” de la seva restant obra poètica i, naturalment, significa que manen les lectures dominants i superficials, i no identifico intents d'un aprofundiment substancial ni tan sols en aquests dos poemes.»

De la seva investigació es dedueix que, del 2010 fins avui, s'han publicat més de 283.166 *tweets* i *retweets* amb referències al poeta alexandrí, de més de 100.000 usuaris únics, amb una mitjana de 58 *tweets* i *retweets* al dia. Les xifres semblen enormes si considerem que estem parlant d'un poeta que va escriure en llengua grega i que va morir fa 90 anys, consolidant així també a la xarxa el lloc que ocupa al capdamunt dels poetes grecs exportats.

A la batidora dels mitjans de la xarxa social, fotografies de Kavafis esdevenen mems, o també peus de foto lacrimògens en imatges de vacances, atorgant ja a Kavafis l'estatus d'una icona pop. En el seu immens univers, els seus poemes poden fins i tot com a mencions en cites d'Instagram, mentre que sovint els poemes referits poden contenir errors o fins i tot passatges de poemes que ni tan sols són seus.

Amb tot, com és que algú tria un poema de Kavafis per acompanyar la fotografia d'una posta de sol? El que la presència del poeta a Instagram i a Twitter confirma és que, si més no en l'imaginari grec, Kavafis s'ha gravat en la consciència de l'home contemporani com a imatge «absoluta» de poeta. El seu nom carrega el cartell del poeta gran i (molt) important, de la mateixa manera que el nom de Picasso ve al cap de tothom automàticament quan es pensa en grans pintors, mentre que els d'altres artistes igualment apreciats s'esmunyen cap als marges del pensament, demostrant, entre més coses, la força devastadora de la repetició.